

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt roka	1 " — "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Jednotlivé číslo 8 hal.		JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Nové podelenie volebných okresov.

Tiszové dielo nebolo by bývalo dokonále, keby on volebné okresy nebol podelil dľa svojej ľubovôle. Keď už popravil (-) všeobecné volebné právo, svojim katovským mečom musel sa oboríť aj na okresy, aby z nich zpotvoril a zničil tie, kde žila poctivosť a neodvislosť voličov Zmungovčič celú krajinu, poistiť poslanceké mandáty pre kadejakých práznohlavých bumbajikov; udusiť a znemožniť slobodnú mienku voličov: bolo úmyslom despota Štefana Tiszu pri podelení volebných okresov. S pekelnou zlobou vrhol sa na opprzičné okresy, mnohé z nich kassiroval, mnohé zas s pomocou svojho švagra ministra, tak zostaví, aby mungovia prevýšili opozičiarov, pri čom istotne použijú všetky tie zlodejské figle, s ktorými i posiaľ zbíjali pri krajiniských volbách. Tisza zariadil hon najmä na ľudácke okresy. Boly mu veľmi neprijemné. On ako zaťatý kalvín netrpí, aby katolíci mali politickú stránku. Veď kalvínsky «biskup» Baltazár jednotajne vykrikuje, že treba shabať katolícke cirkevné majetky, pri čom pomáhajú mu aj iní protestanskí «biskupi». Katolíkov čím dôležitejšie pozbaviť treba obrany, kým rad príde na shabanie cirkevných majetkov, myslel si Tisza, keď so svojim švagrom ministrom Šándorom šachterskú prácu previedol na ľudáckych okresoch. Tisza od prvku nenávidel kresťanskú ľudovú stranu. Spatril v nej posilu katolíctva a tiež aj silného nepriateľa židovského liberalizmu. Veď švindlerstvú, zbojstvú, neludskosť a panamy liberálov nikto tak nešlabal a

pred verejnosťou neodkrýval ako poslancovia kresťanskej ľudovej strany. Tisza nechce, aby aj takéhoto charakteru poslancovia mali prístupu do uhorskej snemovne, preto operoval s jeho šachterským nožom. Áno, ľudové okresy obrezal, ľudákov ale nie. Ti aj po Tiszovej operácii tými ostanú, akými boli posiaľ. Ľudácki voličia priedvidzského, žabokretského, zlatomoravského, novobánskeho okresu a iných, veru nebudú hlasovať na munga, keď by ich šachter okresov prilepil hned aj ku biharským okresom. Zato oni len na ľudového kandidáta hlasovať budú. Taká myšlienka vzniknúť mohla len v Tiszovej šialenej hlave, že keď on jednotlivé okresy zkasíruje, iné zas poprevracia a pomieša, že s tým voličov zmungovčí. Veru nie. V terajšom čase ani jeden pravý katolík a viere svojej oddaný Slováč nesmie byť mungom. Mungovčina je pre nás istá smrť. My katolícki Slováci musíme byť sebaopovedomí, neodvislí a nanajvyš obozretní, aby nás Tiszovci neoklamali. Nesmieme im slúžiť za podnožku. Bárs nám aj naše hornouhorské okresy poprevracajú, pri tom my vždy ostaneme vo väčšine. Nebudeme mungovci, lež neodvislí a statoční katolícki Slováci, ktorí za poslancov vyvolia si svojských mužov. Na nás Tisza nech neráta. Nás s tým nezakúpi, keď nám hodne nasľubuje a keď nám daaké národné čačky ukáže.

Vzdor Tiszového podelenia okresov, všetcia katolíci podáme si ruky a voliť si budeme našich mužov, našich obhájcov. Nie mungov, ani mladoluteránov, ktorí nás nenávidia, lež katolíckych ľudákov. A aby sme to docielili, musia zaniknúť medzi nami spory, ktoré nás na čas

rozdvojily. Niet rozdielu medzi nami. Slováci sme a katolíci. Jednu politickú stránku máme: kresťanskú ľudovú. Túto musíme zorganizovať proti liberálnym mungom a masarickým mladoluteránom. A bezodkladne musíme sa zorganizovať, bo blížia sa voľby a Tisza už robí poriadky. Už šachteruje okresy. S tým ale naše Slovensko nezmungovčí, keď sa na nohy postavíme. Na nové rozdelenie okresov to bude našou najdôraznejšou odpoveďou, keď sa už od veľka počneme chystať k voľbám. Taká práca čas požaduje a potrebuje tiež aj vodcov. Vodcovia nech sa medzi sebou dohodnú a potom nech idú medzi nás a začnú agitáciu. Za vodcov ale žiadame si nešich ľudí, bo sme sa už v mnohých zklamali. Nenie každý pán ľudákom, ktorý sa nám natíska. My s takýmito nechceme mať nič, bo to sú mungovia alebo mladoluteráni. Tí jednostajne pakujú a machujú raz s vládou, inokedy so socialistmi a s freimaurermi. My týchto nechceme.

Kto chceš našu dôveru obdržať: buď dobrý katolík a tiež aj dobrý Slovák. Od tohoto neodstúpime, bo len takí mužovia obránia a zastanú naše práva a naše náboženstvo.

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Agitacionálna cesta na území stolice nitrianskej.

Ján Bartos, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany a tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty behom mesiaca februára na území nitrianskej stolice podujal agitacionálnu cestu pri čom jestvujúce organizácie navštívil a nové vytvoril v nasledujúcich obciach:

Csejte: V ľudovom shromaždení v katolíckej škole vydržiavanom, cieľe Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľovali: dekan farár Bartolomej *Reviczky* a krajinský vyslanec Ján *Bartos*. Pod hlbokým dôjmom veľavýznamných rečí počet členov zo 40 poriadol na 72. V shromaždení prítomní boli aj kapláni Béla *Zsolnay* a Béla *Gasparez*.

Felsőleszété: Početne navštívené dve shromaždenia vydržiavané boly v miestnosťach po-travného spolku a vo veľkom počte dostavili sa ku nim aj obyvatelia obcí Alsóleszété a Császtó.

O nevyhnutnej potrebnosti Katolíckej Ľudovej Jednoty prednášky držali: titulárny kanonik farár Justin *Bieliczky*, krajský vyslanec Ján *Bartos* a kaplán Béla *Zsolnay*. Počet členov z 210 poriadol na 278. V shromaždení súčasťnili sa učitelia Albin *Bieliczky*, Karol *Urban* a Rudolf *Gábor*, notári Ján *Gocsár* a Géza *Molnár*, Emil *Svoboda* pánsky úradník a Mikuláš *Komlósi*.

Osztró: V početne navštívenom shromaždení o účinkovaní Katolíckej Ľudovej Jednoty rečnili: farár Michal *Markavics*, krajinský vyslanec, tajomník Ján *Bartos* a kaplán Béla *Zsolnay*. Počet členov zo 34 poriadol na 84. V shromaždení prítomní boli: kaplán Gaspar *Kianička* a učitelia Bartolomej *Rutkai* a Ján *Mutosinka*.

Nagyörvistyé: Shromaždenie v katolíckej škole vydržiavané peknu rečou zahájil piešťan-sky kaplán Jozef *Garay*, po čom cieľe Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľovali: krajinský vyslanec tajomník Ján *Bartos* a kaplán Béla *Rudnay*. Počet členov z 52 poriadol na 69. V shromaždení prítomný bol aj učiteľ Augustin *Halmos*.

Krakovány: V početne navštívenom shromaždení potrebnosť Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľovali farár Michal *Markovics* a krajinský vyslanec, tajomník Ján *Bartos*, po čom miestna organizácia utvorená bola s 83 členami. V shromaždení súčasťnili sa: kaplán Gabriel *Kianicska* a učiteľ Georg *Kovalik*.

Vágterbete: V miestnosťach katolíckej školy vydržiavané shromaždenie zapalistou rečou zahájil farár Michal *Markovics* a potrebnosť Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľoval krajinský vyslanec, tajomník Ján *Bartos*. Počet členov zo 34 poriadol na 74. Na území krakovánskej farnosti Katolícka Ľudová Jednota má teda už 247 členov.

Verbó: Ku početne navštívenému, v katolíckej škole vydržiavanému shromaždeniu v značnom počte dosťavili sa veriáci i zo vzdialenej obce Šipkó. Potrebnosť Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľovali: farár Georg *Takács* a krajinský vyslanec Ján *Bartos*. Počet členov zo 45 poriadol na 82. V shromaždení prítomní boli: kaplán Julius *Hollós* a učiteľ Štefan *Pisny*.

Bassóc: V početne navštívenom shromaždení Katolícku Ľudovú Jednotu vysvetľovali: pobeďensky kaplán Anton *Pányik* a krajinský

vyslanec, tajomník Ján *Bartos*, po čom miestna organizácia utvorená bola s 53 členami. V shromaždení prítomní boli: notár Antou *Syllaba* a fabrikant *Mitosinča*. Za miestneho správcu vyvolený bol kostolník Michal *Macó*.

Katolícka Ludová Jednota v Richvalde.

Spíšsko-richvaldská organizácia Katolíckej Ludovej Jednoty 1. februára držala svoju jedenástu zimnú poradu, na ktorej súčasťnilo sa 70 členov. Predmety porady boli nasledujúce

1. Nekolko zaujímavých cirkevných a svetenských chýrov.

2. Krčma. Na Slovensku sú väčšinou židia krčmári. Ludia sa hnevajú a škamrú na židov. Vyhnaj vraj židov z krajiny a bude dobre. Horkýže bude dobre! Dokiaľ nevyženeme opilstvo z domu, zo srdca a zo života, dotiaľ nebude dobre. Načo chceš robiť čo nenie v našej moci, keď neurobíme to, čo môžeme a čo stojí v našej moci. Prestaňme piť a žid s krčmou sám pôjde, alebo začne niečo užitočnejšieho robiť. Potom bola prečítaná poučno-zábavná protielohová rozprávka.

3. Porada o divadelnom predstavení s tanečnou zábavou, ktoré miestna organizácia Kat. Ludovej Jednoty 22. februára (v ostatnú fašiangovú nedeľu) sriadi so spoluúčinkovaním miestnej mládeže. Program: 1. Kukučka, spieva školská mládež. 2. Dvaja tvrdohlaví, čili nepravofme sa. Veselohra v jednom dejstve. Hrať budú: Štefan Smolen, Ján Irba a Jozef I ha. 3. Kuplety od Leštinského, prednesie školská mládež. 4. Slovenský tančmajster Sólóvý výstup, prednesie Ján Michna. 5. K striezlivosti Biseň. 6. Blázinec v prvom poschodí. Veselohra v jednom dejstve. Hrať budú: Anna Mikolajčík, Alžbeta Čenščak, Štefan Michna, Ignác Merčák a Jozef Bordiga. Začiatok predstavenia o 7. hod ne večer. Vstupné 80 halierov. Nadplatky sa s vďakou prijmú a uverejnia v Kresťane. Čistý ošoh obráti sa na vonkajšiu opravu richvaldského farského kostola. Údovia Jednoty ako aj všetci priatelia ľudu susedných dedín aj touto cestou srdečne povolávajú sa ku tejto zábave.

K rozveseleniu prítomných slúžil gramofon. Od posledného zasadnutia vstúpil do Jednoty jeden nový úd z Haligoviec. V Haligovciach

Kat. Lud. Jednota má — žiaľbohu — ešte len sedem údov, ktorí sú pripojení k richvaldskej organizácii. Na «Kresťana» hlásil sa jeden nový predplatiteľ a na náboženské časopisy «Posol B. Srdca Ježišového», «Kráľovna Sv. Ruženca» a «Svätý Adalbert» tiež po jednom. Na tomto zasadnutí za podsprávcu miestnej organizácie Jednoty vyvolený bol Jozef Oravec miestny

V Bosne ešte aj včel takýmto dreveným pluhom orajú.

r. k. učiteľ a za nových vodcov skupenín Sebastian Nedoroščík terajší rychtár a Sebastian Režnický.

1500 millionov štátnych dlhov narobili mungovci cez štyri roky.

Zimnica vytrase človeka, keď si pomyslí, ako šafária s krajinským majetkom nesvedomíť a ukrutní mungovci.

Najnovšie zas 500 millionovú požičku sdvihli u žida Rotschi da.

Uhorský štát od roku 1867. sdvihol štátnych požičiek 6000 millionov korún. Behom štyridsať rokov teda narobili sme dlhov 6 mil-

V kraji Lappov do sánok zapriahajú sobov.

liardov. Posiaľ sdivhnuté štátne požičky každoročne obnášali priemerne asi 150 millionov. Odkedy ale na vláde sú mungovci, od tých čias, teda behom štyroch rokov narobili dlh 1500,000,000, tisíc päťsto millionov, práve desaťraz toľko, ako keď správa krajiny nachodila sa v iných statočných rukách.

Keď túto novú štátnu dlžobu rozdelíme počtom krajinského obyvateľstva, prideme na to, že šafarením tejto národnej pracovnej strany tak ďaleko sme to doviedli, že *prítomne každé dieťa v Uhorsku aknáhle príde na svet, už má 372 korún štátnej dlžoby.*

Táto hrozne veľká dlžoba, táto nesnesiteľná farcha obfažuje majetky celého obyvateľstva Uhorska. Pôda krajiny a krvútna práca hospodárov musia vypoťiť tieto nesmierne summy. Majetok každého obyvateľa krajiny, paláce bohatierov a chatrče chudobných, pozemky tisícjutrášov a záhonky malých hospodárov obfažuje táto dlžoba. Cez štyri roky chudobnejší sme o poldruhatisíc millionov. O toľko menej hodné sú teraz naše majetky, ako boli predtým. S týmto klesla hodnota nielen štátneho majetku, lež aj majetku každého jednotlivca. Bo veď túto hroznú dlžobu z dôchodku jednotlivcov vyplácať treba židovi Rothschildovi.

Tolko koštujú tie darované pečienky, tie žranice a strebanice, za ktoré ľahkomyselní

voličia pri posledných voľbách hlasovali na mungovských kandidátov.

Keď uhorský štát posiaľ dlhy robil, požičané peniaze obrátené bývaly na rôzne osožné investície. Ustanovizne z doterajších požičiek utvorené, takrečeno samy sa vyplácajú a nepadajú na farchu ani štátu ani jednotlivcom.

Poldruha miliardá požička ale, ktorú Tisza s jeho mungovcami cez štyri roky sdivhol, nedonáša žiadneho osohu ani štátu ani jednotlivcom. To je známé, že veľkú čiastku tejto požičky obrátili ku vojenským cieľom a na prípravu ku vojne. Kde sa ostatné peniaze tej po-

žičky podely, z toho mali by počet skladať Tisza s jeho mungovcami. Dosť na tom, že peniazí niet, úroky od požičky ale splácať budú pokolenia a pokolenia.

Tisza teda ožobrácil nielen prítomne žijúce obyvateľstvo krajiny, lež nesnesiteľné farchy uvalil aj na našich potomkov a prepotomkov.

Čo po desať-dvadsať rokoch donášať bude pôda našim hospodárom, Tisza s jeho mungovcami to už veľú spotreboval.

Dnes-zajtra dosť ľahko tak ďaleko prideme, že žid Rothschild a jeho druhovia, keď sa im zalúbi, celú krajinu uderia na buben. **Cez štyri roky poldruha miliardá nových dlhov, to je národná práca mungov!**

Bulharská kráľovna o biede svojho národa.

Bulharská kráľovna pred jedným viedeňským novinárom o biede svojho národa vyslovila sa nasledovne:

«Otázka, ktorá tak veľmi tlačí Bulharsko, je záležitosť tých bulharských úskokov, ktorí pochádzajú z krajov skrze Srbov, Grékov a Rumunov zaujatých. Vojna na Balkáne je divý a krvožiznivý strašiak, ktorý nehľadá na civilizáciu a nezná útrpnosti nad slabými a obrany pozbavenými. Dolu na Balkáne nielen vojaci

vraždia jedon druhého, lež tam národy idú proti sebe a porážka znamená tolko ako úplné zničenie. Druhá balkánska vojna vedená bola proti Bulharom a súkmenovci v Macedonii a v Trácii cítili nemilosrďnú ruku ukrutného vífaza. Koho nezavraždili, ten opustil dedinu so všetkým čo mal a uprchol na územie Bulharska. Do Sofie hrnuli sa všetci úskokovia a neprebáňam vec, keď počet cením na 130.000 duší. Väčšinu uprchlíkov tvorily ženy, deti a starcovia, bo mladších mužov ukrutný vífaz zavraždil bajonettmi. Na volových zápražiach, na osliciach, zväčša ale pešo vandrovali títo nešťastníci na sever a nemali iného mimo zdrapov, čo na sebe nosili. Pri Kresnate stálo bulharské vojsko, aby proti Grékom bránilo vlasť. Dá sa pomysleť, že s akým citom bojovali vojaci, keď videli útrpnosti svojich rodákov. Podelili s nimi posledný kústik chleba a vláda zaraz porobila súrne poriadky. Poslala ta chlieb a odev, lenže to všetko bolo málo, bieda bola nesnesiteľná. Tých najbiednejších ale napadly hroznú choroby. Tisíce a tisíce tiskli sa v úzkych miestnosťach a medzi nimi smrť mala ukrutnú žatvu. Len málokterým sa podarilo prejsť cez kresmanskú dolinu, tí ostatní popadali na ceste. A koho choroba zašetrila, toho usmrtily hlad a nůdza.»

Kráľovna Eleonora pochodila celé územie. Peniaze, chlieb, potraviny a odev vzala sebou, aby nielen slovni tešila biednych, lež aby im naskutku pomohla. V Sofii utvorili mohútnu ústrednú pomocnú komissiu. V každom meste sriadili výbor, ktorý i s kráľovnou pracoval v nápomocnej akcii. Kráľovna bola všade. Povzbudzovala vrchnosti, tešila nůdzných, opatrovala chorých a ranených. Na mnohých miestach spatrila polohnilých ranených alebo živých bez prístrešia po cestách. Nemocnice preplnené byly ranenými. Školské budovy nepostačily prístrešie dať uprchlíkom a tak tí, ktorí ostali bez prístrešia, vtisnutí boli do chatrných šiatrov. Od egeiského mora až po čierne more sľa nepretrhnutá refaz vinul sa tento tábor biedy. Úsmrtnosť najmä medzi defmi vystúpila v hrozných rozmeroch.

Ešte väčšia — jestli sa dá stupňovať — bola nůdza uprchlíkov, ktorých Turci trýznili v Malgari, v Bulbarkevji a v Gallipoli bývalo

množstvo Bulharov, ktorí docela boli vydaní bezúzdnej pomste tureckých bašibozukov. Poutekali do hôr, tam sa skrývali, o jedon mesiac prešli do Carihradu, odkiaľ ich ruská loď odviezla do Varny. Tam do jedného akváriuma ubytovali vyše tisíc žien a detí a tak ich držali ako zajatcov, bo medzi nimi pustošila morová rana a kolera. Tento dom nůdze obstál vojenský kordon a po dlažbách ležalo na stá detí a mrelo na tucty.

Do Varny prišli uprchlíci, polonahí a s krvavými údami. Aj ku týmto prišla kráľovna Eleonora.

Zprvu to mysleli Bulhari, že väčšia čiastka územia, ktoré ich vojsko zaujalo, im pripadne a tak uprchlíci najdú domovinu. Bukareštský mier ale zmaril všetký nádeje a Bulharsku zo všetkého vydobitia neostalo iné iba západná Trácia. Včul už bolo by miesta bývalo pre uprchlíkov, lež zase dovážanie ta robilo fažkosti. Jediná cesta viedla cez Drinopol, po tureckej železnič-

Zriedkavá opica.

nej čiare, čo by bolo stálo ohromné peniaze. Následkom toho uprchlíci, ktorí sa do svojich krajov vracali, pešo konali tú smutnú cestu. Tam ale našli domy spálené, role znivočené a čakala ich najväčšia bieda.

V Bulharsku je vyše šesťdesiatisíc takých nešťastníkov, ktorí nemajú ničoho, ani len prístrešia. Vláda koná čo len môže, aby ich aspoň od hladovej smrti zachránila. Včul ale vyčerpala už všetky sily. Nemá ani peňazí ani múky. Zima je ukrutná. Aby tí nešťastníci nepomrzli, vláda ich podelila po mestách a osadách a nebolo mešťana a sedliaka, ktorý by im nebol dal prístrešie. Jednotajne ale hrozí tá otázka: čo bude neskôr?

Kráľovna Eleonora pred viedenským novinárom vyslovila tú žiadosť, aby po celom svede zavedené boly sbierky ku napomoženiu ubohých Bulharov.

Obrovské shromaždenie kresťanských socialistov v Budapešti.

Katolícka Ľudová Jednota ako najväčšia organizácia krajiny. zaujala sa aj o vývin kresťanského socializmu v Uhorsku. Prvý krok, tohoto podujatia bolo obrovské shromaždenie 15. februára popoludní o 3. hodine vydržiavané v miestnostiach starej snemovne. Shromaždenie zahájil praelát-kanonik dr. Alexander *Giesswein* ako predseda spolku kresťanských socialistov. Po zahájení shromaždenia prečítaný bol prípis v ktorom najdôstojnejší pán knieža primas dr. Ján *Csernoch* svoju radosť vyslovil nad vzáňhaním sa pohybov kresťanského socializmu. Za tým rečnili; pravotár dr. Julius *Baranszky* o záhubnej politike hlavného mesta, Imrich *Koszoru* o smutnom stave malých priemyselníkov, Emil *Kriegs-Au* o stave kresťanských robotníčiek. Zo stránky Katolíckej Ľudovej Jednoty za všestranného hlučného oduševnenia rečnili krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Karol *Huszár* a Štefan *Haller* a v ohnivých rečiach poukázali na smutný stav robotníctva a na neslýchanú korrupciu, aká v celom verejnom živote panuje pod mungovskou vládou.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V pondelok 16. februára večer o 7. hodine kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu vydržiavala poradu, ktorej predsedal skut. vnútorný tajný radca, bývalý minister okolo osobnosti kráľa, gróf Aladár *Zichy*. Po zahájení porady, početne prítomní členovia jednohlasne prijali uzavretie vodcov opozičných stránok, dľa ktorého pri pojednávaní návrhu o ustálení

Strojová zbraň na lietadle, ktorá cez minútu vystrelí 30 razy.

počtu a miest volebných okresov, súčasťnia sa všetci členovia opozície. Za tým porada zoberala sa s návrhom opozície, aby predsedníctvu terajšej snemovne, pre strannícke a nespravedlivé pokračovanie jeho, vyslovená bola nedôvera. Po vybavení viacerých vnútorných záležitostí strany konečne za vonkajších členov kresťanskej ľudovej strany prijatí boli nasledujúci: Aladár *Ringelsen* (Budapest), Georg *Szabó* dekanfarár (Gyergyószentmiklós), dr. Béla *Nisponzsky* lekár (Budapest), Ján *Ledniczky* (Budapest), Ján *Lenger* statkár (Lukanénye), Pavel

Ozigány farár (Poloznak), Michal *Magas* piarista, professor (Budapest), Jozef *Györkös* (Budapešť) a Koloman *Nádai* kaplán (Pozsony Ujváros).

Z mungovského bahna.

Už aj vrabci čvirikajú o tom, že predošlý ministerpredseda Ladislav Lukács za povolenie herne na Margaretskom ostrove od Účastinárskej Spoločnosti Verejného Obchodu prijal 1 million 400 tisíc korún. Aj to je známe, že túto obrovskú summu štátny sekretár Alexander Jeszenszky odlifroval do mungovskej kassy. Ponevác výšspomenutá spoločnosť podplatila nielen ministerpredsedu Lukácsa, lež aj viacerých mungov; vyslancovia opozície a v prvom rade neohrozený vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg *Szmrecsányi* ostrým vystúpením v zasadnutiach mungovského snemu prinútili Tiszu, aby vyznal farbu a nariadil vyšetrovanie k dokázaniu toho, koľko kto dostal od Účastinárskej Spoločnosti Verejného obchodu. Tisza nemôhol vyhnúť ostrému naliehaniu opozície, nariadil vyšetrovanie a tohože výsledok v dlhej reči oznámil v snemovom zasadnutí 11. februára. Priznal sa, že od účastinárskej Spoločnosti Verejného Obchodu dostali: Jozef Kristóffy 350.000, gróf Karol Korniss 50.000, Ludvik Horánszky 50.000, Daniel Račanovics 75.000, Štefan Morvay 100.000, Ludvik Tolnay 150.000, vydávateľstva novín za ohlasy a reklamy 224.085 korún. Čo dostali mungovci od spomenutej spoločnosti, to múdre zamlčal Tisza a nespomenul ani to, že len sám Lukács od tej spoločnosti prijal 1.400.000 korún. Pod celou rečou, v ktorej Tisza prinútený bol odhalil neslýchanú mungovskú korrupciu, Lukács sedel za jeho chrbtom a nezohrel od haňby. Ostatne už všetkých čo dostali peniaze od tej spoločnosti, vyslúchala hlavnomestská policaj a akta odoslala kráľovskému hlavnému fiškalátu. Príde to teda zas ku pojednávaniu pred trestným súdom. O tom pravda neni ani reči, že by policaj aj Lukácsa bola predvolala a vyslúchala. Smrad mungovského bahna rozprestiera sa už po celom vzdelanom svete.

Proti anarchii.

Béla Mezössy krajinský vyslanec ústavnej strany v mene všetkých stránok opozície v

zasadnutí 17. februára podal návrh, aby predsedníctvu terajšieho snemu, pre jeho strannícke nespravedlivé a nekorrektné pokračovanie pri vedení snemových zasadnutí, vyslovená bola nedôvera. Návrh ten podpísali 89. vyslancovia opozície.

Hlavné assentirky odročili.

Dľa nariadenia spoločného ministra vojny hlavné assentirky odročené sú na reistý čas. Príčinou toho je to, že viedeňská ríšska rada ešte neprijala návrhy o vojenských predlohách. Tam pravda nesedia z ukradnutých peňazí zakúpení mungovci.

Z mungovského snemu.

Mungovci najprv podelili medzi sebou peniaze, ktoré dostali za sol, za tým po bratsky delili sa s peniazmi pinky margitského ostrova, včul ale idú kommassovať celú krajinu. Návrh na rozdelenie valebných okresev začali pojednávať v zasadnutí 17. februára. Vyslancovia všetkých stránok opozície súčasťnili sa už v tomto zasadnutí a vzdor Tiszových, revolvermi a šablami ozbrojených drábov, počas celého pojednávania tej nešťastnej predlohy, snázif sa budú prekaziť mungovskú kommassáciu krajiny.

Položenie na Balkáne.

Knieža Vilhelm Wied budúci panovník Albánie 13. februára bol na výsluchu u jeho veľičenstva kráľa vo Viedni. V sobotu 14. februára odcestoval do Berlina a 24. februára presťahuje sa do Durazza, kam ho odprovadia dve nemecké, štyri rakúsko-uhorské a štyri talianske válečné lode. — Rozhodnutím veľmoci, všetky ostrovy v Egejskom mori, vyjmúc ostrovov Imbros, Tenedos a Castello Rizo, pripadnúť majú Grécku, S týmto sotva uspokojí sa Turecko.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXI. dvadsaťjedon rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

B E S E D N I C A .

Lós.

V celom Kočalove nebolo lenivejšieho mládenca, ako bol Štefan Bakala. A veru ho tak stvoril Pán Boh, aby ovládal aj tú najťažšiu prácu. Predsa nepracoval a len kedy-vtedy ukázal svoju veľkú silu.

Raz jedna tlupa túlavých komediantov prišla do dediny a nielen občania, lež aj Iudia zo susedných

Ale aby neostal smiešny, bo by to škodilo jeho auktorite, vyňal z vaku napechatú zapekačku a zapálil si ju na bľiacom ohni. Ale sa ani nikto nesmiel na ňom.

Keď už bolo po predstavení, vtedy zpoza plachty budy vykročil jedon obor.

— Ctení páni občania a panie občanky! — tak začal rečníť. — Ja som Iudožrút z Polynezie. Ponevác však je tu žiaľbohu zakázané jesť ľudské mäso, uspokojím sa s tým, že na podymník smliaždim toho člo-

1. Najtstjší človek sveta. 2. Žena s fúzami a s bradou. 3. Najvyšší človek sveta. 4. najmenší človek sveta.

dedín chodili obdivovať šikovnosť komediantov. «Umelci» lámali kolesá, závratne kolísali sa na vysokej koliske, svíjali telom ako hadi a prezierali horiace uhlie.

— Ale veď to ani neni opravdový oheň — riekol prisazný, ktorého slovo bolo sväté písmo v dedine. — Veď je to len také slepenie očí!

— Veru je oheň — odpovedal komediant — nech sa páči oprobovať.

Prisazný išiel ku komediantovi a chytil rukou oheň.

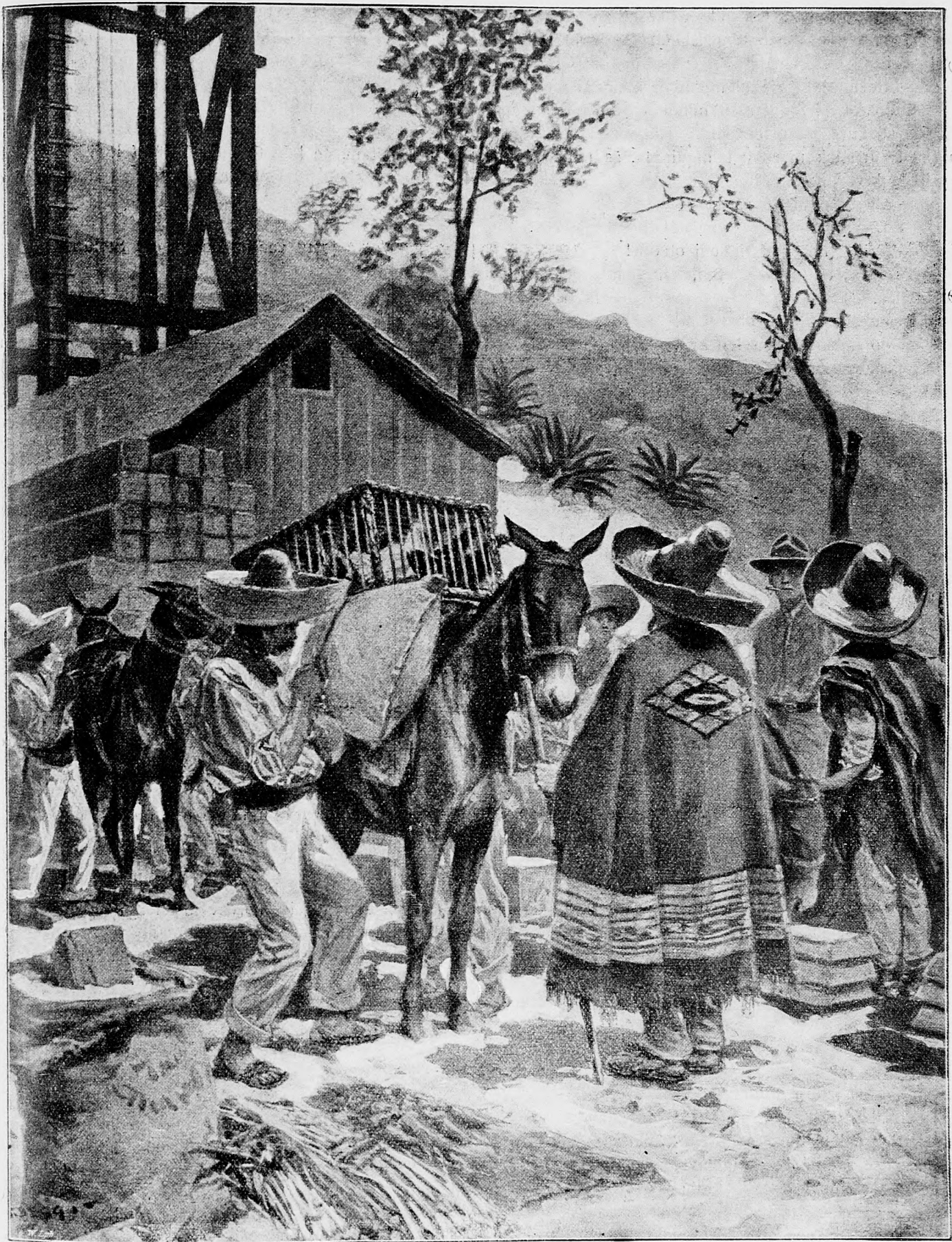
Hej, bohďajže fa — začal hrešiť a vstrčil päť nech-tov do úst.

veka, ktorý bude mať smelosť pustit sa so mnou za pasy. Hor sa, mládenci, sto zlatých dám tomu človeku, ktorý ma hodí o zem!

Nikto nemal kurážu. A sto zlatých je veru veľa peňazí. Aj podymník je chutné jedlo, ale nikto nemal vôľu stať sa podymníkom.

Už málo chybovalo, že celé Kolačovo ostane v haňbe a posmechu, keď si Štefan Bakala odrazu shodí kožuštek a klobúk s červenou stužkou a zakričí na herkulesa:

— Počkaj, veď ja z tehu naskutku navarim praženicu!

Tábor mekxikánskych revolucionárov.

Obecenstvo hučalo a Štefanovi privolávalo na slávu. Štefan Bakala len tak v košeli, v súkenných nohaviciach a v krpcoch priskočil ku Iudožrútovi z Polynezie.

— Serbus! — riekol mu obor a podal mu ruku.

Iudožrút, aby odstrašil mládenca, chcel mu poriadne stisknúť ruku, lenže mu mládenec vrátil pôžičku a tak trafil stisknúť ruku komedianta, že mu naskutku vysiakla krv z nej.

— Chyť ho okolo pása!

— Len ho po hlave, aby nekuľhal!

— Prilož mu, veď ti není otcem!

Takto kričali zo všetkých strán, tak posmelovali mládenca.

Dvaja silní chlapi chytili sa za pasy a za viac minút bolo možno počuť len samé dupotanie a fučanie; oblak prachu závojom zastrel dvoch zápasiacich obrov. Konečne, keď prach trochu sadol, videli, že Štefan Bakala tam klačí na prsách premoženého Iudožrúta a hrdúsi ho.

Len spojená sila celej tlupy komediantov bola v stave stiahnuť Štefana z nešťastného Polynezčana.

— Sem tých sto zlatých! — riekol Štefan Bakala.

Nuž Štefanova sláva bola tu, ale sto zlatých hádam celá komediantská tlupa nikdy ani nevidela na jednej hromade...

Nuž teda, takýto ťuhaj bol Štefan Bakala. Ale motyku, sekeru, kosu, toho sa jeho ruky nedotkli nikdy. A preto sa mu veru aj veľmi miňalo to, čo sdělil po otcovi a celému dedictvu bol už veru na konci. Ešte niekoľko krivých, veselých dní a bude po dedictve.

Ak nechcel zomreť hladom, tak musel ísť za paholka. Lenže sa on bál práce a len čakal, čakal ustavične. Čakal nejaký div.

Raz mal neobyčajný sen. Snívalo sa mu, že sa mu zjavila jedna víla, ktorá takto riekla k nemu:

— Či chceš byť bohatým človekom?

— Cheem.

— Či chceš bývať v kaštieli?

— Pravdaže cheem.

— Či chceš mať krásnu slečnu v hodvábe za manželku?

— Do sto hromov, nuž akože by som nechcel?

— Či sa chceš vozíť na štvorke?

— A ešte ako!

— No tak si kúp v Budapešti jeden taký lós, na ktorý vyhráš jeden million korún.

Víla odletela a Štefan Bakala sa zobudil. O svojom sne ani len slova nepovedal nikomu, ale si zamienil, že radu víly poslúchne.

Predal židovi všetky haraburdy, ktoré ešte mal a potom odošiel z dediny bez toho, aby sa bol odobral od niekoho.

— Veď nie navždy — myslel si — len zatiaľ, kým vyhrám ten million, potom sa na štvorke vrátim do Kočalova.

— Veru tá Pešť bola veľmi ďaleko, zvlášte Štefanovi, ktorý sa ta vybral pešo, ale konečne raz predsa len prišiel do tej Pešti. Bol ustatý, bola mu zima a haňbil sa za svoju širicu, bo sa páni len tak obzerali za ním na ulici,

Zazrel jedného policajta.

— Veď ma vari len nezjie — pomyslel si — keď sa ho spýtam, že kde tu možno kúpiť lós?

Zatiaľ obchadzal policajta, kým ho tento spozoroval.

— No, čo chcete — spýtal sa ho policajt.

— Veľká je to vec — odpovedal Štefan.

— No len von s ňou — posmelil ho policajt.

— Nuž preto som prišiel sem, aby som si kúpil taký lós, na ktorý možno vyhrať jeden million korún.

— Nuž veď ono vyhrať možno, lenže to veru vonkoncom není isté.

— Isté je! — riekol Štefan Bakala s prízvukom. Len mi, prosím vás, povedzte, že kde ho možno kúpiť.

— Tam hľa! V tej banke — ukázal mu policajt.

Štefan Bakala zdvihol klobúk, ďakoval policajtovi za radu a vnišiel do banky. Zľakol sa tam od skvostu, cifry, mramoru a zrkadiel, čo tam všetko videl.

— Čo sa bude páčiť? — spýtali sa ho.

— Prosím taký lós, na ktorý možno vyhrať práve jeden million korún. Máte taký lós?

— Mať máme, ale stojí stopäťdesiat korú.

Štefan Bakala ustrnul. Ale sú tu milióny drahé. Prečítal si peniaze, mal práve štyriadvadsať korún.

Smutne vyšiel z banky, neriekol ani len «dobre sa majte», ba ešte len aj klobúk si tam zabudol. Tak mu ho vyniesol sluha na ulicu za ním.

Čo teraz bude? A tá víla veru neklamala. Lós musí kúpiť, čo čert čertom bude! Znova vnišiel do banky.

— A kedy vyhrá ten lós million korún?

— Rátajte si počnúc od nes štyri mesiace, nuž vtedy ich vyhrá.

Toto ho trochu potešilo. Dotiaľ len zaopatrí voľáko tých stopäťdesiat korún. So sklonenou hlavou išiel uliciami, vždy ďalej a ďalej zpomedzi skvostných palácov. Už bol tam, kde dym vystupoval z vysokých komínov fabrik.

Pred bránou jednej fabriky bola lavička, sadol si oddýchnuť a zajesť si kúsok slaniny. Nuž ako hľadá, odrazu sa mu oči zastavia na jednom nápise, ktorý bol zavesený na bráne fabriky.

Nápis znel takto:

«Tu sa prijímajú robotníci.»

— Prečo by nie? — pomyslel si Štefan. — Budem pracovať za štyri mesiace a potom si budem odychovať cez celý svoj život.

Práca mu síce nechutila, bál sa jej, ale akože ináč príde ku potrebným peniazom?

— Isté je, že ma to tá dobrá víla priviedla sem!

Smelo išiel teda do kancelárie fabriky, kde silného, zdravého mládenca naskutku prijali do roboty.

Štefan teda vstúpil do práce a robil a robil aj za troch. Vo fabrike boli veľmi spokojní s ním. Vždy ho posielali do najťažšej práce a hneď v druhý deň mu polepšili plácu.

Štefan teda zarábala dobre a stiskal groše. Jeho spolurobotníci darmo ho volali do krčmy. Jedon pohárik pálenky, vína alebo piva není moc, ale Štefan nevypil ani tľko. Takto mu peniaze pravda rástly.

Prostriedkom tretieho mesiaca stopäťdesiat korún Štefan už mal vo vaku a on bol veľmi blažený.

— Zajtra už kúpim lós — riekol si Štefan.

Ale potom len ďalej pracoval aj v druhý deň.

— No ale zajtra ho naozaj kúpim.

Takto odkladal zo dňa na deň s kúpením lósu. Už mal tolko peňazí, že by si bol mohol kúpiť trehárs aj dva lósy. Ale si pomyslel, že on tie peniaze zarobil svojou krvopotnou prácou a výhra konečne ani není taká istá. A potom že koštoval prácu, pomaly privykol na ňu a s haňbou sa rozpomínal na svoj predošlý ničomný život a na to, že ako ľahkomyselne sa mu vyklzol z ruky rodičovský dom a majetok.

A potom ani nekúpil lós. Viac ani nemyslel naň, ale teraz už preto sporil peniaze, aby si mohol zpät odkúpiť otcovské dedičstvo.

Tri roky ztrávil Štefan vo fabrike a vtedy už mal takú značnú summu uspojených peňazí, že by bol mohol kúpiť svoj rodičovský dom a role, ba dom by bol mohol pokryť trehárs aj novou červenou škrydlou.

— No ešte za dva roky — posmeľoval sa — aby som sa mohol dostať medzi prvých gazdov.

Čas sa miňal a Štefan Bakala po šiestich dlhých rokoch vrátil sa do svojej rodnej viesky.

Koho teraz vedie cesta do Kočalova a spýta sa tam, že kto je rychtárom, odpovedia mu, že rychtárom je pán Štefan Bakala, ktorý má v dedine najbeľší dom, najčernejšie role, najkrajšiu ženu a najmilšie dietky

CHYRNÍK.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány vydal šematizmus nitrianskej diecézy znejúcl na rok 1914. Diecézu, ktorej patrónmi sú pustovníci-mučedelníci sv. Ondrej, Zorard a Benedik, založil ešte sv. Štefan, prvý kráľ uhorský a jej prvým biskupom bol sv. Bistritus. Terajší osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány je 75-ty v rade nitrianskych biskupov a od roku 1911. spravuje diecézu. Na čele arcikapituly pozostávajúcej z 10 riadnych a 8 titulárnych kanonikov stojí volený biskup veľprepoš Gabriel Czeizel, Na území nitrianskej a trenčianskej stolice rozprestierajúca sa diecéza delí sa na 4 archidekanáty a 24 dekanátov, v ktorých je 148 fár. V celej diecéze je 426.426 duší a z týchto je 379.322 katolíkov. Materinská reč je prevažne slovenská. Súhrnný počet kňazstva diecézy činí 238, klerikov je 77, mnichov je v 6 kláštoroch 37, mnišiek v 10 kláštoroch 96. Najstarším

kňazom nitrianskej diecézy je titulárny kanonik, dekan-farár na odpočinku Ján Budatinsky, ktorý sa narodil roku 1829. Na území diecézy je 262 rímsko-katolíckych škôl so 420 učebnými sieňami a 29.865 žiakmi, 7 katolíckych óvod a 2 sú katolícke gymnázia.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 4., 5. a 6. februára vysvätil 6 bohoslovcov asíce 2 za diakonov a 4 za kňazov; 11. februára v biskupskej rezidencii držal riadnu konferenciu paniam katolíckeho patronázu. Osv. pán biskup najnovšie nariadil, aby bohoslovci jeho semenišťa, v katechetike, totiž v prednášaní náboženstva nielen dôležitej vyučovani boli lež aby pri návode profesorov praeparandie, v elementárnych školách aj katechetizovali. Ludvik Konrády kanonik a mestský farár za prítomnosti popredného obecnstva mesta a veľkého počtu ľudu inštalovaný bol 15. februára. Do farského úradu uviedol ho kanonik Karol Betky. Katolícky čitateľný kruh 9. februára zariadil dobre vydarenú fašiangovú zábavu. Melchior Takács, praepoš praelát praemonštratenských kňazov 16. februára ku vláde deputáciu viedol tým cieľom, aby v Košiciach utvorená bola universita. — Krémárom a židom nelúbi sa sociálne účinkovanie duchovných, ktorým usilujú sa národ sdrzovať od pijatiky, preto vydali noviny, v ktorých napádajú duchovných a opovažia sa ich vyzývať, aby svoje účinkovanie jedine na kostoly obmedzovali, ne-utvorovali potravné spolky a krčmy aby aj napozatým v nedefu a vo sviatky otvorené boly. Tunajší potravný spolok 6. februára vydržoval svoje riadne ročné shromaždenie a čistého dónosu vykázal 1038 korún. — Štefan Urbán kaplán z Boldogkőváralja internátu chudobných žiakov daroval 50 kor. Alexander Kaminszky profesor bohoslovía fažko ochorel. Osv. p. biskup na jeho miesto vymenoval biskupského knihovníka dr. Mikuláša Pfeiffer. — *Zemplénszinna*: Sv. missie cez 8 dní s veľkým úspechom vydržovali tu 4 missionári biskupstva. — Ján Zboray na odpočinku farár obce Fony 7. februára zomrel v Skalici.

Z biskupstva spišského. Skut. vn. tajný radca, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy 4. februára vysvätil za kňazov štvorročných bohoslovcov: Franca Galloviča, Štefana Hurayho, Jozefa Kubičára a Bélu Vitkovskyho. Všetci štyria pochádzajú zo Spiša a 8. februára mali svoje primicie.

Chýry zo Šariša. *Prešov*: Katolícky kruh Rákócziho 8. februára zariadil fašiangovú zábavu, na ktorej vo veľkom počte súčasnilo sa obecnstvo mesta a okolia. Štefan Szinyei Merse župan stolice oravskej poverený má byť aj správou županstva šarišského. Krajinský protialkoholický spolok 15. februára v siení mestského domu, za prítomnosti obrovského počtu obecnstva vydržoval veľavýznamné shromaždenie. — Židovky Jakubova Prigula a Hermanová Vogel z Galície, pre odháňanie plodu, vhozené sú do áreštu a po odsedení pokuty postřkom zahnaté budú do Galície. V budúcom školskom roku viacej choromyselných detí

prijme opatrovňa v obci Borosjenő (arad. st.). Chudobné deti prijímú zdarma. — *Héthárs*: Adalbert Szedlák, tunajší rodák, novovysvätený kňaz, prvú sv. omšu slúžil tu 7. februára. Rukovodičom mu bol jeho ujec, praelát-kanonik Štefan Lessko. — *Nagyvitéz*: Martin Ondrias, syn chudobných gazdovských rodičov z Kisvitéz, po jeho vysvätení 6. februára, prvú sv. omšu za prítomnosti veľkého počtu národa slúžil tu 15. februára. Rukovodičom mu bol Ján Dobránszky, farár zo Sirokej a siávnostnú kázeň držal Julius Maczejko administrátor obce Frics. Novovysvätený kňaz, ako syn chudobných rodičov, jedine svojou usilovnosťou odbavil všetky školy a pri pozdvihujúcej slávnosti jeho prvej sv. omše v celom kostole nebolo suchého oka.

Chýry zo Spiša. Matej Burlasz kňaz nitrianskeho biskupstva 2. februára v Novej Vsi slúžil svoju prvú svätú omšu pri assistencii miestnych kňazov. Manuduktorom mu bol novovesský opáťfarár dr. Franc Rolny a kazateľom miestny kaplán Béla Pataky. — Vo Felkej odbavovaný bol veľmi zriedkavý sobáš. 90-ročný lekár dr. Konrád Maléter do stavu manželského vstúpil s 56 ročnou Zuzannou Smidt. — V Starej Lubovni 6. febr. bola voľba mestského notára. Vyvolený je Arpad Trompler podnotár kacvinský s 18 hlasmi. Bušovský podnotár Karol Bobula dostal 6 hlasov a Arpad Szadlics zo Šáriša nič. — Vo Viderniku 20. januára práve pred primiciami svojho syna Franca, zomrel 70-ročný gazda Ján Gallovič. — V Krompachoch na jar otvoril majú polnohospodársku školu. — V Novej Vsi na 25. a 26. marca. 10. a 11. júna, 30. septembra a 1. okt. padajúce krajinské lichvacie a výkladné jarmoky toho roku výnimečne vydržiať sa budú 26. a 27. marca, 10. a 12. júna. dotyčne 23. a 24. septembra. Vo Spišskej Belej na 22. a 23. sept. padajúci výkladný a lichvací jarmok odbývať sa má 23. a 24. septembra. — V Smokovciach tejto zimy do minulého týždňa bolo 447 a v Tátraszépaku 122 hostí.

Navrátenie sa do cirkvi svätej. Počas sv. missii ktoré v Hrádku (Temetvény) od 1. do 10. februára vydržovali dvaja missonári, 8. februára do cirkvi svätej vrátili sa Ján a Štefan Lacko bratia, ktorí ako luteráni i doteraz častejšie chodili do katolíckeho chrámu. Pri veľkej účasti farníkov a ľudu z okolia, vierovynanie zložili do rúk farára Mateja Bucsek. Krásny sprievod dali im katolícki mládenci, ktorí v ten deň mali slávnostné sv. prijímanie. Bože ich posilňuj vo viere!

Telegraf bez drótu medzi Berlínom a New-Yorkom. Berlín a New-York v noci zo stredy na štvrtok si zamenili prvé telegramy bez drótu. Berlínsky mešfanosta nasledovný markonigramm poslal new-yorskému mešfanostovi: «Prvý telegram bez drótu nech sprostredkuje priateľské pozdravenie a silné stisknutie ruky medzi dvoma veľkými mestami starého a nového sveta.»

Remeselnícki tovaryšia z Nemecka u Pápeža. V nemeckých tovaryšských spolkoch býva tá pekná obyčaj, že okolo vianoc početní tovaryšia putujú do

Ríma a ostanú tam až do sviatku sv. Troch Kráľov. Zvlášte v minulé vianoce boho moc remeselníckych tovaryšov vo večnom meste. Sv. otec 6. januára prijal hold 120 nemeckých tovaryšov. Svätý otec tešil sa ich návšteve a povzbudzoval ich k láske, k nábožnosti a ku vernosti oproti cirkve. Potom im udelil svoje apoštolské pozhnanie.

Vlak zadlával žiakov. Osobný vlak, ktorý 10. februára ráno pohol sa zo Zlatých Moraviec, zadlával a na 150 krokov so sebou vliekol jedon voz, na ktorom sa z Perlegu 10 žiakov ľudovej školy viezlo do Zlatých Moraviec. Traja žiaci naskutku zomreli, šiesti boli nebezpečne ranení a desiaty žiak v ostatnom okamžení skočil z voza a tak sa zachránil. Ťažko ranené dietky zaviezli do zlatomoravskej nemocnice. Kočišovi dolámalo rebrá a tiež ho opatrujú v nemocnici. Nešťastie zapríčinila neobyčajne hústá hmľa, pre ktorú ani na pár krokov nebolo možno vidieť.

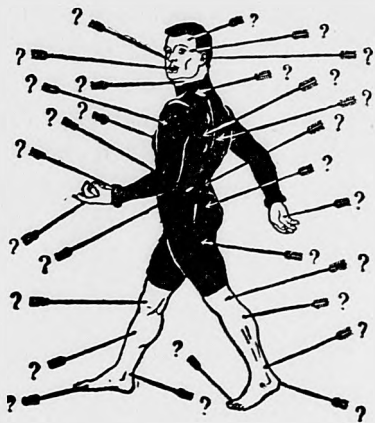
Smrť na svatbe. V obci Zólyommiklós minulý týždeň bola svatba, na ktorej sa mládenci pobili, medzi čím Martin Slovák tak pichol Martinovi Kubinecovi kuchynským nožom do oka, že tento na druhý deň zomrel.

Svatozemského komissariátu púť do svätej zeme r. 1914. Odchod 27. júna. Návrat 31. júla. Smer cesty: loďou po dunaji dolu po Černovodu—Constanza—Carihrad—Smyrna—Beyruth—Caifa—Carmel—Nazaret—Tabor—Tiberias, (do konca po lodi) Kafarnaum—Caifa (v Galilei sdržovanie sa cez 4 dni) Jaffa—Jeruzalem. Betlehem—Svätý Ján—Betánia—Jericho—Mrtvé More—Jordan—Jeruzalem (v Judeji sdržovanie sa cez 8 dní) Jaffa—Beyrut—Portsaid—Kairo—Alexandria (v Kaire sdržovanie sa cez tri dni) Brin tisi—Triest—Budapest. Toto je jediná úradná bezpečná a v svätej zemi obľúbená púť. Cena púte: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 korún s celým zaopatrením z Budapešte a z piatky do Budapešte. Prihlásiť sa možno: Budapest, II., Margitkörut 23.

Prčina. Nikto by to nevzal na svoje svedomie, aby bol príčinou alebo svedkom toho, ako bez pomoci pustne a zkažu bere trpiaci. Preto je dobre vedieť, že slabým, chudým, chorým deťom rýchlu pomoc poskytuje Fellerov štukovej pečene olej; posilňuje, zväčšuje silu a dodáva vzdorovitej schopnosti proti chorobám. Bezkrvné, ďalej na škrofle a hluzu trpiace deti a dospelí užívajú ho, bo je úplne bez nepriemného zápachu a dobrej chuti. Je to čistý a opravde pôvodný štukovej pečene olej najfajnejšieho druhu, bo on, ako toho dôkazom sú početné lekárske osvedčenia, prevyšuje všetky iné dôroby a emulzie. Na každý pád v najväčšej miere obsahuje on všetky pôsoblivé látky. 2 fľašky za 5 kor. posielá V. Eugen Feller lekárnik, Štubica. Kostolná ulica 18. (Záhreb. stol.).

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmlenky pre každého.

Hádanka života.

Prečo ? | **Kde ?**
trpíme boľasti | je chyba

Odpoveď na tieto otázky je pre mnoho ľudí hádankou života. A predsa je rozlúštenie snadné.

Naše telo stále ohrožujú nemoci. Keby sme nemoci necítili, nebránili by sme sa proti nim a ony zničily by naše telo úplne. Ale vyššia moc to múdre zariadila, že tam, kde je nemoc, cítime boľasti. Tieto boľasti nútia nás premáhať zlé a zdravie si ratovať.

Boľasť nás teda upozorňuje, ukazuje zreteľne na miesto, kde je nemoc. A môžeme sa ľahko brániť, keď potierame miesta Fellerovým «Elsa Fluidom».

Lámku, rheumu, hoci aj v zastaralých pádoch, úsad, bolenie hlavy a hrdla, pichanie v ušiach, zuboch, bolenie, nervozitu, pichanie v tele, trhanie v údoch, influenzu, bolenie v chrbte a v krížoch, ochrnutie, slabosť, migrénu, boľavé oči, vredy, poranenia, nespavosť a mnoho iných chorôb hojí znamenite Fellerov «Elsa-Fluid».

12 malých flaštičiek, 6 dvojitých alebo 2 špeciálne flašky stoja franko K 5.—, 24 malých, 12 dvojitých alebo 4 špeciálne flašky stoja franko K 8.60, 48 malých alebo 24 dvojitých alebo 8 špeciálnych flašiek stoja franko 16.— korun.

Život ztrpčujú

Ľloveku zlé následky žalúdočných, a črevných nemocí. Preto chceme vám povedať, že tisíce ľudí, ktorí trpia na žalúdočné kŕče, slabý apetít, pálenie záhy, tiak v žalúdku, grganie, zdutosť, tvrdú stolicu a zlatú žilu, na hrýzenie vnútornosti a ťažoblivosť — s dobrým úspechom užívajú Fellerove prečisťujúce rheberbara «Elsapilulky», z ktorých 6 škatuliek dostanete za 4 koruny a 12 škatuliek za K 7.60 franko.

Ale chráňte sa napodobenín! Kto chce «Elsa-Fluid» a «Elsa-pilulky» dostať, nech píše jedine na adresu:

E. V. Feller apatekár

v Stubici, Kostolna-ulica č. 18. (Záhrebská stolica.)

HOSPODÁRSTVO.

Desatero prikázaní pre gazdu.

1. Neunavnu usilovnosťou vždy na tom buď, aby tvoja roľa nikdy neochorela, ale aby zdravá donášala svoju úrodu. Jestli je vlhká a studená, vykop okolo nej jamy na vodu a takto si ju sprav životaschopnou a úrodnou.

2. Nemaj pokoja dotedy, kým, na každej tvojej roli niet aspoň na jednu stopu hrubá vrstva sypkej prsti. Keď toto dosiahneš, vtedy sa ti vyplatí ten trus, ktorý na svoju zem vyvezieš a štedre odmení tvoje ustávanie.

3. Každé zrno rozsej takým nástrojom, aby ti rastlinky stály v pekných radoch. Týmto vyhráš mnoho priestoru a pôdu v každom čase môžeš náležite obrobiť.

4. Zapamätaj si, že obilie, zemiaky a repa len tak donesú hojnú úrodu, jestli svoju roľu najprv od buriny dobre očistíš.

5. Jestli chceš mať hojnú žatvu, rovnaké dve rastliny jednu za druhým nikdy nesej a nesad do tej istej pôdy. Pomysli si, že každá rastlina má svoju potravu, práve tak ako aj zvery, Lebo všakver dobre vieš, že krava, ošípaná, pes a kôň nebudú žrať z jednej a tej istej potravy.

6. Nesej, nesad husto, bo sa potom jednotlivé rastliny jedna na druhú utlácajú.

7. Čerstvý trus upotrebuj len pod krmné rastliny, a pod kopaniny, lež pod také, ktoré majú slamu, nikdy. Krmná rastlina čím je bujnější, tým je lepšia. Ale z poľahnutého obilia aký že máš osoh?

8. Za najlepšieho gazdu nepovažuj toho, kto má najviac rolí, ale toho, kto ich má najlepšie obrozené. Takého gazdu si vyvoľ za svoj vzor, ktorý dôchodok svojich rolí usilovnosťou, v potu svojej práce vie zdvojnásobniť.

9. Pestuj mnoho krmných rastlín a potom dľa možnosti drž čím najviac statku, ale len toľko, koľko poriadne môžeš vychovať. Svoje príjmy a výdavky zapisuj riadne, aby si bárskeď mohol vidieť, že ako stojíš.

10. Hnoj si rozmnožuj, naprávaj, manipuluj s ním múdre, upotrebuj ho na svojom mieste a v svojom čase, aby tvoja roľa donášala dobrú úrodu a ty aby si si zabezpečil istú budúcnosť a aby si bol dlholetý na tejto zemi.

Klačany (lipt. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom Kresťane.

Náš pán farár všemožne sa stará o nás. Okrem dvoch-troch zcela sme s ním spokojní. Jako to inde, tak i tu u nás, najdú sa medzi nami vztekli nepriatelia kňazstva. Všetko im zavadzia, čo je kňazské. Keďby

sa len menej pilo, hneď by aj u nás ináč vyzeralo. Pri tom páleničisku sa tolko zlého a potupného pohovorí, že by to dakedy ani 12 diablov neuneslo. Náš nový pán farár len čo ku nám prišiel, dobré duše ho hneď poznali. Len keďby sme si ho všetci uctili a za neho sa i modlili, aby ho pán Boh medzi nami a pri nás mnohé roky v dobrom zdraví ponechal. Naozaj, keď nám slovo Božie ohlasuje, srdce naše až tak sa dvíha. A i tie najplansie srdcia musia sa napraviť. Naša farnosť je veľká. Patrí ku nej šesť dedín s 3000 obyvateľmi. Keď všetci úradskí budú na pomoci pánu farárovi, budú v tom najlepšom poriadku tak kostol ako i školy. Máme i nového p. organistu a učiteľa, istého Alojza Kapitána, syna vyslúžilého učiteľa z Hút. Dietky dobre učí. Vzal ku sebe svojich rodičov a malé sestričky a s tým nám všetkým dobrý príklad dáva, ako zachovávať štvrtý príkaz Boží: cti otca i matku svoju. Terajšia mládež na rodičov iba breše, potupné mená im dáva, neposúcha ich a život im činí trpkým. Zima bola tuhá cez celý január. Dreva moc pohorelo v pecách. Keďby len tie srdcia ohriať sa mohli láskou k Pánu Bohu a k našej patrónke nebeskej sv. Alžbete.

S Bohom

Mladý občan

***

Trakovice (nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Krestane.

V 37. čísle minulého ročníka Krestana uverejnený bol dopis z Trakovíc, v ktorom sme boli vyzvaní, aby čo možno v najväčšom počte prihlásili sme sa ku Katolíckej Ludovej Jednote. Vyzvanie toto ale odznelo jako hlas volajúceho na púšti, bez výsledku. Kto zná náš ľud, naše pomery, pre toho môže to byť otázkou, prečo bez výsledku? Veď s malou výnimkou ešte všetci žijeme, ktorí sme sa pred štyrmi rokmi tak veľmi za ňu oduševňovali. Kde je tá oduševnenosť, ktorá panovala u nás vtedy, keď ešte medzi nami býval blahej pamäti dr. Štefan Krajčovič, ktorý keď v jednu októbrovú nedeľu po sv. omši pred kostolom povedal veľavýznamnú veľkú reč, také oduševnenie panovalo u nás že ešte v ten deň viacej ako 150 prihlásilo sa nás za členov. Vtedy panovala u nás ozajsná Jednota Katolíckeho ľudu. Dnes ale nachádza sa v takom stave, jako rozviazaný snop na roli, ktorý ani menšiemu vetru nevládze vzdorovať. Prečo? Preto, ponevác celá jej tunajšia správa pozostáva len z troch skupenínárov, z ktorých veru žiaden nechodil gymnásium. Tito skupenínári ponechaní sami na seba, s napnutím všetkých síl duše, namáhajú sa udržať tú blahonosnú ustanovenie, ktorú nám náš drahý rodák nebohý dr. Štefan Krajčovič tak vrele odporúčal. Teda bratia katolíci Trakovickí, staňte si znova pod zástavu Katolíckej Ludovej Jednoty, ukážme svetu, že vieme byť katolíckmi nielen v kostole, lež aj v spoločenskom živote!

Jednotár.

***

Kubachy (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím o láskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Krestane».

Odorinský farár Michal Stoffkó vyvolený bol za stoličného výborníka na dvoch miestach: v Markušovciach a v Kubachoch. V Kubachoch zadakoval a podržal si markušovské výborníctvo. Následkom toho najbližšie bude v Kubachoch voľna jedného stoličného výborníka. Kubašania, Vikartovčania, Kravjančania a Hranovníčania vyvolme si teraz len kresťanského ľudáka! Môže to byť i rozumný a seba povedomý gazda.

Volič.

***

Richvald (Kristályfalu).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Krestane».

V mesiaci januári obnášala u nás sprcha v podobe snehu 17 milimetrov. Dni bez sprch bolo 21. V celom mesiaci bola stále veľká zima, mnoho razy až 22 stupňov dľa Celsiusa, len ostatného januára v popoludňajších hodinách bol malý odmráz. Snehu napadlo v obci až na 32 centimetrov, vo vrchoch ale vyše pol metra. 10. januára mali sme tak veľké snehové záveje, že nebolo možno vyjsť z obce. Medzi Spišskou Belou a obcou Staráves za dva dni nebolo poštovej prenášky. Následkom veľkej zimy po nocách ryly divé svine až celkom pri našej obci.

Pozorovateľ ombrometrickej stanice.

***

Levoča.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Krestane.

Levočský patronážsky spolok minulého roku vzal 17 už na ceste z kazy nachádzajúcich sa chlapcov pod svoju opateru a behom troch rokov svojho účinkovania 36. Spolok dľa ustáleného programu súčasťnil sa i v protiliehovom pohybe, bo následkom nadobudnutej zkušnosti najviac maloletých vinníkov pochádza od rodičov alkoholu oddaných. V lani mal spolok výdavku 217 korún, spolkový majetok s koncom roka obnášal 1202 korún. Spolok má 8 ochrancov, 3 zakladajúcich 150 riadnych a 398 účinkujúcich údov. Do výboru spolkového medzi inými vyvolení sú i opáťfarár Celestin Kompanyik a Jozef Hládek podsprávca priemyselnej banky.

Keď už o Levoči píšem, znovu prizvukujem: katolícky ľud levočského, podhradského a novovesského okolia len do levočskej priemyselnej banky, ktorá je katolícka!

Spišský zpravodajca.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Odkazy redakcie.

J. O. F. Cs. Vďačne uverejníme. Na Vašu žiadosť upovedujeme Vás, že O. a K. sú noviny mungovské, aké osvedčený katolík v svojom dome trpeť nemôže.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 17. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	23 70—24 30
» stolnobelohradská,	«	23 35—24 15
» peštianska,	«	23 45—24 20
« banátska,	«	23 45—24 20
Raž prvotriedna	kor.	17 75—17 85
« druhotriedna	«	17 65—17 75
Jačmeň prvotriedny	«	14 15—14 70
Ovos prvotriedny	«	15 70—16 90
« druhotriedny	«	14 00—14 50
Otruby drobné	«	8 70—8 90
« hrubé	«	9 10—9 20
Kukurica	«	13 60—13 80

Múka pšeničná:

c.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18 20	17 90	17 60	17 00	16 50	16 00	15 50
c.	7	7 1/2	8				
K.	14 30	13 60	6 80				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Hrach lúpaný	kor.	29 00—56 00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30 00—32 00
Fazula strakavá	«	18 00—20 00
Fazula veľká biela	«	23 50—24 50
Šošovica čistá	«	40 00—76 00
Mak	«	72 00—75 00

Rasca (kmín)	kor.	78 00—81 00
Proso	«	—
Konopné semä	«	26 00—26 5
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	42 0—4 30
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	«	4 70—4 90
« « žlté	«	5 70—5 900
Datelinové semä červená datelina	«	150 00—180 00
« « lucerna	«	120 00—170 00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	127 00—128 00
Slanina mestská 4-kusová	«	102 00—103 00
« « 3-kusová	«	112 00—113 00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	41 00—46 00
« « White-Star (***)	«	36 00—40 00
Cukor v klobúkoch	«	80 50—81 00
« kockový	«	82 50—83 00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	56 00—57 00

Pri hroznej drahosti SYR zvláštnou potravnou potravných článkov SYR hodnotu a lacnotou, v každej domácnosti tvorí nevyhnutne potrebný potravný článok prvotriednej dielne liptovského ovčieho syra.

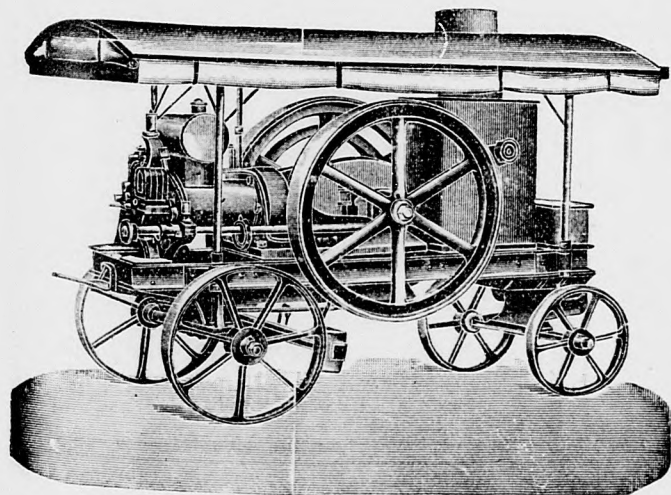
FILIP PEVNÝ

v Liptovskom Svätom Mikuláši odporúča

I. desse tnú bryndzu po K 7 50
I. výživnú a jemnú bryndzu « K 5 50
II. « pika tnú « K 5 —

V jednotlivých 5 kg. diežkach rozposielanie franko ku všetkým poštovým staniciam. — Podrobné ceny a reklam-tabuľky na žiadosť zdarma a franko

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštana!»

Stroje pre hospodárstvo
parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky,
mláčačky, fukáry atď. dodá vám najlepšie
a najdokonalejšie za miernu cenu, našská
kresťanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznačeniami !!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvzrelej **Ludvika Kállai**

elektrické benzínokomobil stroje ku mlažbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mliečny stroj prítomnosti

Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

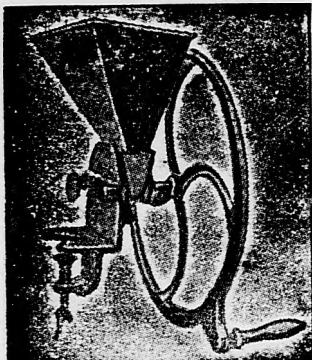
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast

najlepšie podarilo.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieč, koľko potrebuje vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť ná-leďkom čoho kúpený stroj vypláti sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieč krúpy akejkoľvek fajnosti bo sa dľa ľúbosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno naňom somieť 30—40 kgr. kukurice. — Smestia sa doň na raz 4 litre kukurice. Stroj i s kol-soňom váži 14 kgr. V hospodárstve je neoceniteľný. Okrem kukurice možno naňom mlieč aj acmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Príobjednaní 10.— Ktrebaposlaf. Objednávania vopred prima.

HANNS KONRAD

veľkého obdodného domu osada 12

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posla sa zdarma.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolných obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ohotne poslúži s cennými rozvrhmi!

Reumatické bolesti

chyro a istotne pre-tanú, keď boľavé čiastky tela dobre potreme od desafočia zvláštne známym domácim liekom ktorý sa menuje:

KRIEGNEROV REPARATOR

Cena jednej flašky 1 koruna, veľkej flašky 2 koruny v lekárnach. Vylčuný dorabateľ

KRIEGNEROVÁ LEKÁREŇ

Budapest, Kalvin-plac.

Rozposielanie pošton každodenne.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 80

38, 42 K. — **Metove posteje.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin aa'ebol zpodná perina 180 cm. dlhá 118 cm. šíroka K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 30 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s postovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsej, Lobes** 134. pri Pilsen (Cechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; priama pebiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele ľajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 30 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 8 K, 8 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz

č. 826., (Cechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc

József-rakpart 21.

PODIVNE LACNÉ PLOTY

Domáce dōroby!

Nepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostiziteľnú zvláštnosť.

Dōrob z cinkovaného drótu. — Zabarviť netreba. Cena štvorcovho metra od 32 hal. vyšej.

K objednaníu u vylučného dorabáťa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

Umelecký ústav kostolného zariadenia.**Sadislav Germán**

ústav umeleckých kostolných tovarov, VIEDĚŇ VII., Mariahferstrasse 96.

Jediný chýrny odbor uhorský vo Viedni.

Vlastné dōroby! **Karol Prinzer**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúč h obvodov: Brix a Anders, Zambach a Müller Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úpné ornázy, kostolná biele izen arby, kamže, atd. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v naj-skvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastoralé, križe, kadidlá. Kostolné a spoločkové zastavy čipky a vyšívania umeleckého vystrojenia.

Oznamy prijíma administracia**„Krest'an“**

Budapest, Szentkirályi-utca 28

Obranu

nepotrebuje, kto u mňa kúpi si pôvodný belgického dōrobu, štátne ubodoverený s číslom ubodoverenia opatrený americkanský

buldōž revolver na šesť výstřevov k zaveseníu alebo k noseníu vo vauku

cena: 7 mm. 9 mm. 12 mm. K objednaníu s 7.50 8.25 9.25 postovou dobierkou v budapeštianskej zbraň vývoznej osade

HANNS KONRAD Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodi.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.